

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus III. De Oblatione Libelli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

TITULUS III.

De Oblatione Libelli.

SUMMARIUM.

1. Quid, & quotuplex sit Libellus.
2. Qualis causa exprimi debeat in Libello.
3. An actio quoad nomen specificum.
4. An plures in eo actiones cumulari possint.
5. Quid, si Libellus sit ineptus, vel vitiosus.
6. An eum mutare liceat, vel emendare.
7. Quis sit effectus Libelli.
8. Quid, & quotuplex sit Citatio.
9. An hac sit necessaria.
10. Quinam sint citandi.
11. Quis sit effectus Citationis.

Libellus in genere dici potest omnis Scriptura: specificè autem & huic loco propriè accepta definitur esse *scriptura brevis ordinata & clara, continens intentionem Actoris, eamque demonstrans Judici & Reo.* Alio nomine dicitur *Memoriale.* Postquam enim Actor cognovit, quis Judex sit competens, in scripto (si instituatur *Judicium Ordinarium*) Judici offerre debet libellum ritè ordinatum, ut exinde appareat, *quis, quid, coram quo, quo jure petat, & à quo.* Unde in libello, quia dirigit totum Processum, illique, nempe petitioni, conformis debet esse sententia, exprimenda sunt (præter Judicem, qui exterius, Actorem, qui in calce scribitur, & Rem) hæc tria.
I. *narratio seu species facti cum suis circumstantiis,*

tiis. 2. res quam Actor petit: & hæc pars libelli vocatur *petitio*, vel *conclusio*, estque præcipua, atque exinde colligendum est genus actionis, uti & ex medio seu causa petendi. 3. *medium* seu jus vel causa, ex qua petat: quæ duplex est, proxima & remota; *proxima* in actione personali est obligatio, *remota* autem contractus vel quasi, ex quo obligatio orta est: in actione reali *proxima* est dominium, *remota* titulus vel modus, quo acquisitum est dominium vel jus reale, uti sunt contractus & testamenta. His addi solet clausula, ut vocant, salutaris per hæc vel similia verba: *super his omnibus peto mihi jus & justitiam administrari omni meliore modo & forma, qua de Jure, Statuto, vel Consuetudine fieri potest, ac desuper imploro officium Judicis.* Hæc clausula sanat minora libelli vitia, & obligat Judicem, ut Actor, si vicerit, adjudicare debeat fructus cum re, & super expensis pronuntiare; ad quod neutrum fuisset obligatus, si de fructibus & expensis specialis mentio facta, & dicta clausula posita non fuisset in libello, vel saltem in litis decursu. Judex accepto libello debet ejus copiam mittere Reo per apparitorem vel cursorem, unâ cum citatione, & concessio spatiò 20. dierum (quod tamen à Judice restringi potest) ut Reus deliberare possit, an litigare in Judicio, vel Actoris petitioni cedere malit. Unde hic etiam de *Citatione* agendum. Quæ hucusque dicta sunt, ferè procedunt de *Libello Conventionali*, vel *Civili*; nam in *Querimoniali* seu *Criminali*, cujus objectum est causa criminalis criminaliter tractanda, finis autem non interesse accusatoris, sed vindicta publica
Reo

Reo infligenda, omittitur *Conclusio*; quia *Lex* ipsa concludit, & vel certam delicto pœnam determinat, vel Judici determinandam relinquit.

Dico 1. Si instituatur actio realis, sufficit exprimere causam proximam, v. g. peto hanc domum, quia mea est jure domini: si verò actio personalis, necesse est etiam exprimere causam remotam, v. g. peto centum mihi debitos ex mutuo, deposito &c. *c. fin. h. t.* Ratio disparitatis est, quia res non nisi ex una causa potest esse nostra. *l. 3. §. 4. ff. de acquir. possess.* ex pluribus autem causis esse debita, quæ omnino sunt diversæ rationis. Et hinc, quia idem fundus potest esse alicui devinctus ex pluribus titulis ratione *hypotheca*, quæ varia est, una gaudens jure prælationis, alia non, si instituatur actio hypothecaria, licet realis sit, oportet etiam causam remotam exprimere.

Dico 2. Non est necesse, ut nomen actionis exprimat conceptis verbis in Libello, modò ita sit formatus, ut ex contextu erui possit genus actionis. Text. & DD. in *c. 6. de Judic. l. 69. de fidejuss. & mandat. l. 3. C. ad S. C. Maced.* Suffragatur praxis in utroque foro, optimè explicans Jus Civile, quod quibusdam videtur dubium. Objic. in *c. 1. de Mutuis perit.* mandat Pontifex, ut *actione proposita negotium terminetur*: ergo debet exprimi actio, R. ita. ut ex contextu deprehendi possit actio. *C. Conf.* debet exprimi quoad nomen. *N. Conf.*

Dico 3. In eodem Libello cumulari possunt plures actiones, modò aliunde non sint incompatibiles. *l. 11. ff. de Jurisd.* ne nimirum necesse sit plura institui Judicia. Incompatibiles autem sunt,

quæ

quæ vel ex nullo capite connexionem habent, vel ex eodem fonte descendunt, & ad eundem finem tendunt, ut conditio furtiva & rei vindictio ex furto competens: vel contrariæ sunt, ut petitio hæreditatis ex testamento, & ab intestato.

5 Dico 4. Libellus *Ineptus*, in quo nempe nec substantialia ritè expressa sunt, ita ut jus agendi indè concludi nequeat, etiam per benignam interpretationem, rejici à Judice debet, licet Reus nihil opponat, adeoque iste absolvendus est ab instantia, Actor verò condemnandus in expensis, *c. 15. de Judic.* quia libello debet esse conformis sententia. per *c. 31. v. eo semper de Sim.* Libellus autem *Vitiosus*, qui nempe peccat in accidentalibus, ut si est obscurus, incertus, alternativus, vel nimis generalis, sustineri absolute potest, si Reus non contra excipiat, vel si habeat clausulam salutarem, vel si Judex benigna illum interpretatione restituat. per *l. 7. ff. de Injur. l. fin. C. de Anali except.* Imò *alternativus* sustineri debet, quando tantum disjunctivè aliquid debetur, vel cum aliqua incertitudine, uti & *generalis*, quando agitur Judicio seu actione generali, v. g. actione tutelæ, item in petitione fructuum, expensarum, interesse; quia hæc accessoria ordinariè non sunt determinata, antequam super illis cognoscatur.

6 Dico 5. *Mutare* libellum, h. e. mutare in substantia, post litem contestatam non amplius licet Actori *l. 23. ff. de Judic. arg. l. 21. §. 1. ff. qui testam. fac.* bene tamen *emendare*, h. e. aliquid addere, vel demere, quod ad substantiam non pertinet, v. g. obscura declarare, fructus unà cum re,

re, vel expensas petere; quod licet usque ad conclusionem in causa. *c. 15. l. 21. citt. l. 23. ff. de Judic. l. 3. C. de Edendo.*

Dico 6. Effectus oblatis Libelli & Reo communicati sunt 1. obligat porrigentem ad prosequendam causam. *Auth. qui semel C. quomodo & quando.* 2. contra eundem probat quoad ea, quæ in libello asserta sunt. *arg. l. 13. C. de non num. pecun.* 3. obligat Judicem, ut ferat sententiam Libello conformem. *arg. l. 18. ff. commun. divid.* Conformis autem erit, si concordet quoad rem petitam, quoad causam, & quoad actionem institutam.

De Citatione.

Dico 7. Citatio est in jus (seu Judicium) vocatio, mandatò & autoritate Judicis legitimè facta. *Text. & DD. in l. 1. ff. de in jus vocando l. 68. ff. de Judic.* nempe ad instantiam Partis & per ministrum publicum ad id destinatum, cui, si juratus sit, credere debet citatus etiam absque litteris commissionem Judicis continentibus, ac ipse Judex eidem de facta citatione. Dividitur 1. in *Simplicem & Peremptoriam*: illa est, qua Reus tantùm simpliciter & absque præcisa necessitate comparendi vocatur, ac de Jure complectitur 10. dies, & si ad primam non compareat Reus, secunda tertiâque vice repetitur: ista autem, qua Reus per vocem *peremptoriè*, vel aliam similem, quæ imponit necessitatem comparendi intra præfixum tempus (quod secundùm Jura sunt 30. dies, adeoque tantum tempus, quantum habent tres simplices citationes) vocatur sub comminatione de procedendo

do

do contra non comparentem, tanquam contra contumacem. l. 68. seqq. l. 73. §. 3. ff. de Judic. licet nulla citatio præcesserit, & nulla sequatur. Facta citatione Nuntius referre id debet Judici, quæ relatio est necessaria, & actis inferenda. Dividitur 2. in *Verbalem* & *Realem*: illa fit verbis aut litteris per nuntium, five dein fiat in faciem Rei, five ad ejus domum solitæ habitationis, five, si Reus se occultet, aut nec ipse, nec in ejus absentia domestici velint citationem recipere, in ipsa domo deponatur, vel portæ domûs affigatur. Ista verò, nempe *Realis*, fit per capturam vel manuum injectionem & corporalem apprehensionem Rei, habetque locum in Criminalibus, at præmissa brevi & summaria cognitione causæ, an crimen sit ad eò atrox, & indicia ad capturam sufficientia, ac prudens fugæ timor &c. In Civilibus verò solum tunc, quando verbaliter citatus contumaciter non compareret, vel bona, ex quibus creditori satisfieri possit, in loco non habet, & merito de fuga suspectus est; vel si post susceptum Judicium improbè deserat litem. Verbalis 3. subdividitur in *Privatam* & *Publicam*: illa fit privatim, vel in faciem Rei aut Procuratoris ejus, vel in ejus absentia ad domum coram domesticis, vel affigitur ad januam domûs, uti dictum: ista autem fit publicè, nimirum vel per vocem præconis, vel per edictum in publicis locis affixum, saltem duobus. v. g. ad valvas Ecclesiæ, & Curiæ. Habet hæc locum, quando Reus latitat, vel contradictores, aut, qui aliquid prætendunt, sunt incerti, v. g. quinam sint

sint creditores defuncti in Processu subhastationis.

Dico 8. Citatio est simpliciter necessaria ad 9
valorem Judicii saltem regulariter, per *c. 10. de
Const. Clem. 2. de Sent. & re jud.* quia, si absens
sit Reus, & non citetur, ut possit audiri & se de-
fendere, negatur ipsi defensio Jure Naturali om-
nibus permessa. Excipiuntur causæ notoriæ, &
ea, quæ Judex potest facere ex officio suo, v. g.
specialem inquisitionem instituendo in delinquen-
tem.

Dico 9. Citandus est non modò Reus omnis, 10
sed etiam alii, quorum interest, seu quorum cau-
sa aliquo modo agitur. Ita enim exigit æquitas
naturalis, & deducitur ex *l. 39. ff. de ad-
option.* Nullus tamen, nisi subditus: quia citatio,
& citationis executio, sunt actus jurisdictio-
nis contentiosæ, quæ exerceri nequit nisi in sub-
ditos.

Dico 10. Effectus citationis validæ sunt I. Ci- II
tatum adstringit ad comparendum, nisi justam ha-
beat exceptionem, v. g. fori declinatoriam pro-
pter Judicis incompetentiam. 2. Actorem obligat
ad prosequendam litem coram Judice citante, ita
ut variare non amplius ei sit concessum. 3. ope-
ratur præventionem. 4. inducit litis pendentiam,
& rem, super qua litigatur actione reali, facit li-
tigiosam. 5. de Jure Civili interrumpit præscri-
ptionem odiosam, seu in odium negligentis in-
ductam, qualis est præscriptio 30. vel 40. anno-
rum. 6. dat jus procedendi contra contumaciter
non comparentem, ac si esset præsens.

Pars I.

Z

TITU-